

Njan aagbaŋ ki Pɔɔl ŋmee ki tii KORINT YAAB na

¹ Min Pɔɔl u Yesu Kristo yin mi ke m le ye waakpambal, Uwumbɔr aageehn pu na, m ni tina aabo Sosenes le ŋmee kigbaŋ kee ² tii Uwumbɔr aanib bi bi Korint aatiŋ ni na. Uwumbɔr Aafuur Nyaan ŋa nimi bininyaam Yesu Kristo pu, ki yin nimi ke ni li ye waaninyaam, ni binib bimɔk yin Tidindaan Yesu Kristo aayimbil ntim mɔmɔk ni na. U ye Bidindaan, ni ti mu Aadindaan.

³ Tite Uwumbɔr ni Tidindaan Yesu Kristo ŋa tinyoor ŋa ni pu ki tii nimi nsuudoon.

Tinyoor ti bi Yesu Kristo ni na

⁴ N-yoonn mɔmɔk m dooni Maawumbɔr ni pu. Waah ŋa nimi tiŋann Yesu Kristo pu na, le m dooni u. ⁵ U pu, ni kan Uwumbɔr aanyoor tiwan mɔmɔk ponn ni, ki nyi waabɔr, ki ŋmaa len ti mbamɔm. ⁶ Ba pu? taah nan tuk nimi Kristo aabɔr na, ni gaa ti mbamɔm. ⁷ Nima pu na, naa lann Uwumbɔr Aafuur Nyaan aapiin mubaa, ki bi ki kii bundaln Tidindaan Yesu Kristo ga gir ni na. ⁸ U mu ga pɔɔ nimi aataakpab waasan wɔb, ni taa li kpa taani Tidindaan Yesu Kristo aataak daal. ⁹ Uwumbɔr ŋani waah len pu na la. U yin nimi ke ni ni Ujapɔɔn Tidindaan Yesu Kristo li kpaan kijotiik ni tɔb.

N-yakr mu bi Yesu Kristo aadidiliib ponn ni na

¹⁰ Nnaabitiib, m gaŋ nimi Tidindaan Yesu Kristo aayimbil pu ke ni mɔmɔk li ŋun tii tɔb, aan kinikpapak taa li bi nikaasisik ni; ni li kpa kimɔbaan, ki li kpaan nlandak mubaa. ¹¹ Nnaabitiib, Kloe aachiln ni aanib tuk mi ke kinikpapak bi nikaasisik ni. ¹² Maah len pu na le ye ke

ubaa len ke u dii Pɔɔl la, uken mu len ke u dii Apolos la, uken mu len ke u dii Piita la, uken mu len ke u dii Kristo la. ¹³ Kristo yakr la aa? Bi kɔɔa min Pɔɔl ndɔpuinkoo pu ki tii nimi ii? Bi muin nimi nnyun ni Pɔɔl aayimbil ni la aa?

¹⁴ M dooni Uwumbɔr ke maa muin ni ponn ni ubaa nnyun ni, see Krispus ni Gayus baanja. ¹⁵ Nima pu na, ubaa aan ŋmaa len ke bi muin nimi nnyun ni maayimbil ni.

¹⁶ M muin Stefanas aachiln ni aanib mu nnyun ni. M mu aa ki teer ke m muin unii uken kpee. ¹⁷ Ba pu? Kristo aa tun ni mi ke m nan muin binib nnyun ni. U tun ni mi ke m nan tuk bi waabɔnyaan ngbaan la. Naa ye ke m di binib aalan le tuk bi. M yaa ba ŋa kina kan, ni ba ga cha Kristo aah kpo ndɔpuinkoo pu na ŋa yɔli.

Yesu Kristo le ye Uwumbɔr aapɔɔn, ni waalan

¹⁸ Binib bi ga kuln na, ti yaa tuk bi ke Kristo nan kpo ndɔpuinkoo pu ki tii bi kan, ni bi ke kijɔrk aaliin na le ki tii bi. Ni mu ye Uwumbɔr aapɔɔn le ki tii timi bi ŋmar na.

¹⁹ Ni ŋmee Uwumbɔr Aagbaŋ ponn ni ke uma Uwumbɔr bui ke,*

“M ga cha bilankpalb aalan bee yɔli,
m ga yii binibiwolm aalan.”

²⁰ Bilankpalb bi la? Binibiwolm mu bi la? Dandana aanib bi kɔɔa kinikpakpak na mu bi la? Uwumbɔr cha dulnyaa wee aalan ŋa yɔli.

²¹ Uwumbɔr u kpa nlan na len ke dulnyaa wee aalan aa ŋmaa cha binib bee u. Nima pu na, u gaa binib bi gaa Yesu ki kii na lii, kijɔrk aabɔr ti ti joo tuk binib na pu. Waageehn le na. ²² Juu yaab ban ke bi kan lijinjiiir aawan, le ki nin gaa Yesu ki kii, Griik yaab mu ban nlan. ²³ Le ti tuk bi Kristo aah kpo ndɔpuinkoo pu ki tii bi pu na. Ni ye liŋjuul aabɔr le ki tii Juu yaab, ki ye kijɔrk aabɔr ki tii binib bi kaa ye Juu

* 1:19 : Lik Aisaya 29.14.

yaab na mu. ²⁴ Tɔ, Kristo le ye Uwumbɔr aapɔɔn ni waalan ki tii binib bi u yin bi na, bi ye Juu yaab na, ni bi kaa ye Juu yaab na mu. ²⁵ Ba pu? Uwumbɔr aajɔrk kpa nlan jer binib aalan, le waagiin mu kpa mpɔɔn jer binib aapɔɔn.

²⁶ Nnaabitiib, teer naah nan bi pu buyoonn Uwumbɔr yin nimi na. Ni ponn ni, naa ye binib pam le nan kpa nlan, naa ye binib pam le nan ye mpɔɔndam, naa ye binib pam le nan ye mpɔɔn aamaal ni aanib. ²⁷ Uwumbɔr nyan binib bi ye bijɔrb dulnyaa ni aanib aanimbil ni na, le ki tee cha binib bi kpa nlan na ji inimɔɔn. U nyan binib bi ye bigiim dulnyaa ni aanib aanimbil ni na, le ki tee cha bipɔɔndam ji inimɔɔn. ²⁸ U nyan bigiim, ki nyan binib bi ye fam binib aanimbil ni na, ki nyan binib bi kaa ye nibaa binib aanimbil ni na mu, aan ki ŋa binib bi kpa ipɔɔn na yoli. ²⁹ U ŋa kina ke unii ubaa taa li kpa kipupuk ubaa pu uma Uwumbɔr chee. ³⁰ Uwumbɔr cha ni ni Yesu Kristo kpaan la, ki cha u ye timi aalan. Yesu pu, le u len ke timi aabɔr ŋan, ki ŋa timi waaninyaam, ki gaa timi lii. ³¹ Nima pu na, ni li ŋani naah ŋmee Uwumbɔr Aagbaŋ ponn ni pu na ke, “Unii umɔk ban u li kpa kipupuk na, u li kpa kipupuk Uwumbɔr pu.”†

2

Baah kpa Yesu Kristo ndɔpuinkoo pu pu na aabɔr

¹ Nnaabitiib, nima pu na, maah nan dan nan tuk nimi Uwumbɔr aabɔr na, maa nan di mmɔmɔɔn ni binib aalan le tuk nimi. ² Ba pu? maa nan ban m dakl tibɔr tibaa nikaasisik ni see Yesu Kristo aabɔr, ni waah kpo ndɔpuinkoo pu pu na aabɔr. ³ Maah nan bi ni chee na, m nan ye udabur la. Ijawaan pu, le nwon nan gbaa. ⁴ M nan joo Uwumbɔr aaliin tuk nimi, kaa nan joo mmɔmɔɔn ni binib aalan tuk nimi. M nan tuk nimi Uwumbɔr aaliin ki

† 1:31 : Lik Jeremia 9.24.

mək nimi Waafuur Nyaan aah kpa mpɔɔn pu na; ⁵ ba pu? m nan ban ke ni gaa Yesu ki kii Uwumbɔr aapɔɔn pu, ki taa li ye binib aalan pu.

Uwumbɔr aalan

⁶ Tɔ, ti len nlan aabɔr ki tuk binib bi chikr Uwumbɔr aabɔr wɔb na. Nlan ngbaan mu aa ye dulnyaa aalan, ki mu aa ye dulnyaa wee ni aabɔrb aalan. Dulnyaa wee ni aabɔrb aapɔɔn bi bar la. ⁷ Ti len Uwumbɔr aabɔbɔrkaan aalan mu nan bɔr na aabɔr la. Uwumbɔr aah kaa nan kee naan dulnyaa wee na, u nan dakl nlan mue, ke ti mu ji waamɔɔn.

⁸ Dulnyaa wee ni aabɔr ubaa aa nyi nlan ngbaan. Bi yaa ba nyi kan, baa ba ga kpa Tidindaan u yeh tiwan mɔmɔk na ndɔpuinkoo pu. ⁹ Ni n̄mee Uwumbɔr Aagban̄ ni ke,

“Tiwan ni binib aanimbil aa kee kan ni,
bitafal mu aa kee n̄un ni pu,
aan baalandak aa kee dakl naabɔr na,
nima le Uwumbɔr n̄a tii binib bi gee u na.”*

¹⁰ Le Uwumbɔr cha Waafuur Nyaan kpiir tiwan ngbaan mək timi. Ba pu? Nfuur Nyaan ngbaan nyi tiwan mɔmɔk, ki nyi Uwumbɔr aasui ni aabɔr mu. ¹¹ Unibɔn ma kan, ubaa aa nyi usui ni aabɔr. Waawiin mu bi u ni na baanja le nyi. Kina pu na, ubaa aa nyi Uwumbɔr aasui ni aabɔr, Uwumbɔr Aafuur Nyaan baanja le nyi. ¹² Naa ye dulnyaa wee aabimbin le ti gaa. Uwumbɔr Aafuur Nyaan le ti gaa, aan ki bee tiwan ni Uwumbɔr tii timi, waabulchinn pu na.

¹³ Tibɔr ngbaan le ti joo tuk binib. Naa ye iliin i binib aalan mək timi na, le ti joo tuk bi. Ti joo iliin i Uwumbɔr Aafuur Nyaan mək timi na la. Ti joo Uwumbɔr Aafuur Nyaan aaliin le tuk binib Waafuur Nyaan aabɔr. ¹⁴ Unii u kaa kpa Uwumbɔr Aafuur Nyaan na, u yii Nfuur Nyaan aabɔr, ki dak ke Nfuur Nyaan aabɔr ye kijɔrk aabɔr la. Uwumbɔr Aafuur Nyaan le cha binib bee mu aabɔr. Nima

* 2:9 : Lik Aisaya 64.4.

pu na, unii u kaa kpa Uwumbør Aafuur Nyaan na aa ηmaa bee mu aabør. ¹⁵ Unii u kpa Uwumbør Aafuur Nyaan na nyi tibør mòmøk, le unii ubaa aan bee udaan ngbaan aabimbin. ¹⁶ ηma nyi Uwumbør aalandak? ηma ga ηmaa mæk u waah ga ηa pu na? Timi le kpa Kristo aalandak.

3

Uwumbør aatutum aabimbin

¹ Nnaabitiib, maa ηmaa len ni chee ke maah ga len binib bi kpa Uwumbør Aafuur Nyaan na chee pu na. M len ni chee ke maah ga len binib bi dii dulnyaa aasan na chee pu na la. Ni laa ye mbipøm le Kristo aasan ponn ni. ² Mbipøm ηaa libiil la. Baa ηmaa ηmø tinann. Kina le cha m nan tuk nimi iliin i diin na. Ba pu? naa nan kee ηmaa beer iliin i pøø na. Dandana wee naa kee nin bee. ³ Ba pu? ni laa beenin bi ke binib bi dii dulnyaa aasan na la. Ni ponn ni bibaa kpa lipiipoln ki kpak tøb kinikpakpak. Nima le mæk ke ni dii ke dulnyaa aanib aah dii pu na, ki ηani ke dulnyaa yaab na. ⁴ Ubaa yaa len ke u dii Pøøl, le uken mu yaa len ke u dii Apolos kan, naa naahn dulnyaa yaab aa?

⁵ ηma ye Apolos? ηma ye Pøøl? Ti po ye Uwumbør aatutum bi ter nimi ke ni gaa Yesu ki kii na la. Ti mòmøk tun lituln li Uwumbør tii timi ke ti tun na la. ⁶ Min le bun tijikaar, le Apolos ηani nnyun; Uwumbør le cha ti punni ki muuni. ⁷ Nima na, unii u bun na, ni unii u ηani nnyun na, aa ye nibaa. Uwumbør u cha ti punni ki muuni na, uma le ye u nyuun na. ⁸ Unii u bun na, ni unii u ηani nnyun na kpaan la. Uwumbør ga tii unii mòmøk waapar, waatuln aah ηeer pu na. ⁹ Ba pu? ti ni Uwumbør kpaan le ki tun lituln. Ni bi le ke Uwumbør aasaak na. Ni bi le ke Uwumbør aadiik na.

¹⁰ Uwumbør aah ter mi pu na, le m ye kidiik aatotoor aaninkpel u kpa nlan, ki maa kidiik ngbaan aadinyikl na.

Le bi mu paa na maa li pu. Unii məmək li nyi waah ga ŋa pu ki maa lidinyikl ngbaan paab na. ¹¹ Yesu Kristo le ye lidinyikl li bi maa na. Ubaa aa ŋmaa maa lidinyikl liken. ¹² Bibaa ga di salmaa, bibaa tikunabr, bibaa ŋitakpanyaan maa kidiik ngbaan; bibaa mu ga di ido, bibaa timoor, bibaa ŋikak, ki maa. ¹³ Binib məmək aatuln ga nan nya mpaan pu. Bundaln Uwumbər ga ji binib tibər na, liyaadaal ngbaan ga mək baatuln aah ye pu na. Liyaadaal ngbaan mmii aataak daal le na. Mmii ngbaan ga tɔŋ lik binib məmək aatuln aah bi pu na. ¹⁴ Binib məmək aah maa lidinyikl paab pu na, mmii yaa kaa gaa kan, bi ga kan baatuln aapar. ¹⁵ Mmii ngbaan yaa gaa unii aah maa pu na kan, waan kan waatuln aapar. Uma ubaa ga ŋmar, ki ga li bi ke unii u ŋmar mmii ni na.

¹⁶ Naa nyi ke ni ye Uwumbər aadiik aa? Naa nyi ke Uwumbər Aafuur Nyaan bi ni ni ii? ¹⁷ Unii yaa bii Uwumbər aadiik kan, Uwumbər ga bii udaan ngbaan. Ba pu? Uwumbər aadiik bi chain la. Nimi le ye kidiik ngbaan.

¹⁸ Ni taa ŋmanni nibaa. Unii yaa bi nikaasisik ni ki dak ke u kpa dulnyaa wee ni aalan kan, cha u di nlan ngbaan lii, aan ki kan Uwumbər aalan. ¹⁹ Ba pu? dulnyaa wee ni aalan ye kijərək le Uwumbər chee. Ni ŋmee Uwumbər Aagbarŋ ni ke, “U chur bilankpalb baalan ni,” ²⁰ ki ki ŋmee ke, “U nyi bilankpalb aalandak, ke i ye yɔli la.”* ²¹ Nima pu na, ubaa taa li kpa kipupuk binib pu. Tiwan məmək ye nimi yaan la. ²² Min Pɔɔl, ni Apolos, ni Siifas,† ni dulnyaa wee, ni limɔfal, ni nkun, ni tiwan ni bi dandana na, ni tiwan ni ga li bi n-yoonn mu choo na məmək ye nimi yaan la. Ni mu ye Kristo yaab la. ²³ Kristo mu ye Uwumbər yoo la.

* 3:20 : Lik Ilahn 94.11. † 3:22 : Siifas ye Piita aayimbil liken la.

4

Yesu Kristo aatutum aabimbin

¹ Ni ɲan ke ni bee ke ti ye Kristo aatutum la. Uwumbɔr di waabɔbɔrkaan ɲa tiɲaal ni ke ti di tuk binib. ² Bi yaa di tiwan ɲa unii aɲaal ni kan, ni ɲan ke u ɲa ni mbamɔm. ³ Mma kan, nimi, bee dulnyaa ni aanib yaa ji mi tibɔr kan, ntafal aa bi ni ni. M mu aa ji mbaa tibɔr. ⁴ Maa nyi tiwan nibaa nsui ni aan naa ɲan. Nimina mu aa mɔk ke maabɔr ɲan Uwumbɔr chee. Tidindaan le ye u ji mi tibɔr na. ⁵ Nima pu na, ni yaa kaa kee ɲeer kan, ni taa ji unii ubaa tibɔr, see Tidindaan nan gir ni. Uma le ga kpiir tiwan ni bɔɔ mbɔmbɔɔn ni na, ki kpiir unibɔn mɔmɔk aalandak. Liyaadaal ngbaan kan, Uwumbɔr ga pak binibamɔm mɔmɔk.

⁶ Nnaabitiib, maah len pu na, m len ɲaɲ m ni Apolos aabɔr, ke m ter nimi la. M ban ke ni dii Uwumbɔr Aagbaɲ aah len pu na. Ni taa li kpa kipupuk ubaa pu ki lik uken fam. ⁷ ɲma ɲa si le aa jer uken? Saah kpa ni na, naa ye Uwumbɔr le tii si ii? Uwumbɔr aah tii si na, ba ɲa aa kpa kipupuk ke uma le aah kaa tii si na?

⁸ Ni dak ke ni puun kan tiwan bab a, ki ye bipɔɔndam, ki kpaln bibɔrb, ki cha timi a. Ni yaa ba sil ye bibɔrb aan ti mu li ye bibɔrb ni chee kan, ni ba ga li mɔ timi. ⁹ Ba pu? m dak ke Uwumbɔr ɲa timi waakpambalb puwɔb yaab. Ti naahn bijab bi, bi ga ku bi binib aanibil ni na la. Ti ye lijnjiir aawan le dulnyaa wee ni. Ti ye lijnjiir aawan, binib ni Uwumbɔr aatuuntiib aanibil ni. ¹⁰ Kristo pu, ti ye bijɔrb la; le nimi ye bilankpalb Kristo aasan ni. Ti ye bigiim la; le nimi ye bipɔɔndam. Ni kan nnyuɲ binib chee; le tima ye fam bi chee. ¹¹ Nkon le joo timi, nnyunyuu mu joo timi, le ki nan saa dandana wee. Ti peeni tiwanchar la. Le binib gbaa timi. Taa kpa taah ga li koo nin chee na. ¹² Ti tun lituln linimaln, ki joo timi aɲaal imina le ki tun. Binib

seei timi la, le ti bui bi ke, “Uwumbør ɲa tinyoor ɲa ni pu.” Bi ɲani timi falaa la, le ti ji limør. ¹³ Bi bii timi la, le ti len bi iməliinyaan. Bi ɲani timi ke dulnyaa aajɔɲ, ni litapuln pu aabir na la, le ki nan saa din.

¹⁴ Maa ɲmee tibør ngbaan m jinn nimi iniməɔn. M ban m sur nimi ke maabigeehm na la. ¹⁵ Ba pu? ni yaa kpa biməməkɔb ɲichur kipiik Kristo aasan ni kan, ni kpa te ubaa baanja la. Min le ye nite. Kinye? maah nan tuk nimi tibɔnyaan tee na, le m kpaln nite Yesu Kristo aasan ni. ¹⁶ Nima pu na, m gaɲni nimi, ni li dii ke maah dii pu na. ¹⁷ Nima le m ga cha Timoti dan ni chee. U ye maabogeehn Tidindaan aasan ni, ki bi mbaməm. U ga teer nimi maah dii Kristo aasan pu na, ki ga teer nimi ke m tuk Kristo aanib bi bi ɲipepel məmək ni na ke bi mu dii kina.

¹⁸ Ni ponn ni bibaa kpa kalmbaani, ki dak ke maan dan ni chee. ¹⁹ Tidindaan yaa kii kan, m ga dan ni chee dandana wee, ki nan bee binib bi kpa kalmbaani na aabimbin. Maan lik baaliin. M ga lik ke Uwumbør aapəɔn bi bi chee aan mu aa bi. ²⁰ Uwumbør aanaan aa ye iliin. Mu ye mpəɔn la. ²¹ Ni ban ke m dan ki li joo ni ntafadaan, aan ni ban ke m dan ki li joo ni ngeehm aaliin ni nsuudoon la?

5

Kininsuɲ ki bi nikaasisik ni na

¹ Tɔ, bi tee len ke kininsuɲ aatuln bi nikaasisik ni, ke ni ponn ni ubaa gaa ute aapuu. Hali binib bi kaa dii Uwumbør aasan na aa ɲani kina. ² Nimi ɲani kina la, ki mu kpa kalmbaani. Ba ɲa naa bii nisui? Ni ɲan ke ni nyan unii u ɲa kina na nikaasisik ni. ³ Mma kan, nwon aa bi ni chee, maalandak mu tee bi ni ni. Nima pu na, m puun siin unii u ɲa kina na ntafadaan, ke maah bi ni chee le na. ⁴ Ni yaa kuun tɔb chee kan, maawiin, ni Tidindaan Yesu aapəɔn

mu bi ni chee, Tidindaan Yesu aayimbil ni, ⁵ ni di udaan ngbaan ɲa kinimbɔɲ aɲaal ni, ke ki cha uwon ji falaa dulnyaa wee ponn ni. Nima le waawiin ga ɲmar bundaln Tidindaan ga ji binib tibɔr na.

⁶ Naa ɲan ke ni li kpa kipupuk. Naa nyi ke boroboro aanyɔk siib le cha boroboromɔn duuni ii? ⁷ Ni ɲan ke ni nyan boroboro aanyɔkpok, aan ki li ye boroboro u kaa kpa nnyɔk na. Ni sil ye boroboro u kaa kpa nnyɔk na la. Maah len pu na le ye ke titunwanbir siib ga bii ni mɔmɔk. Nima pu na, ni nyan titunwanbir mɔmɔk nikaasisik ni. Ni ye bininyaam la. Ni li ɲani ke bininyaam na. Ba pu? Kristo nan di ubaa toor kitork tii Uwumbɔr, timi aatunwanbir pu. ⁸ Nima pu na, cha ti li ji Lakr-jer aajim,* ki ɲmɔ boroboro u kaa kpa nnyɔk na, ki di boroboro aanyɔkpok lii. Maah len pu na le ye ke ti li dak ilandak i ɲan na, ki li ɲani mbamɔm, ki di bakaa ni titunwanbir lii.

⁹ Tɔ, m nan ɲmee kigbaɲ ki tuk nimi ke ni ni bidagoob taa kpaan tɔb chee. ¹⁰ Maa len dulnyaa aanib pu; dulnyaa aanib bi ye bidagoob, ni binimandam, ni binib bi ji biken pempem na, ni biwaadam na, naa ɲmaa nya bi chee, see ni nyan dulnyaa wee ni. ¹¹ Maah len pu na le ye ke unii u len ke u dii Kristo aasan na, u yaa ye udagoor, bee unimandaan, bee uwaadaan, bee ɲisiibil daan, bee udagbiir, bee unii u ji binib pempem na kan, ni ni udaan ngbaan taa kpaan. Hali ni taa ji u chee tijikaar.

¹²⁻¹³ Binib bi kaa ye Yesu aanib na, maan siin bi ntafadaan. Naa ye maabɔr. Uwumbɔr le ga siin bi ntafadaan. Binib bi ye Yesu aanib na yaa ɲani ni kaa ɲan na kan, nimi nibaa siin bi ntafadaan man. Nima pu na, ni nya utunwanbirdaan ngbaan nikaasisik ni.

* ^{5:8} : Israel yaab nan ji Lakr-jer aajim ke bi teer buyoonn Uwumbɔr nan nyan bi tinaagbiir ni, Ijpt aatiɲ ni na. Lik Nnyam 12.1-27.

6

Naah joo biken chaa libɔjil ni pu na

¹ Tɔ, ni ponn ni ubaa ni urjeen aato yaa kpa tibɔr kan, ba ɲa ni chaa bibɔjirb chee, binib bi kaa dii Uwumbɔr aasan na aanimbiin ni, bi ti len tibɔr ngbaan, kaa cha Uwumbɔr aanib len ti? ² Naa nyi ke Uwumbɔr aanib ga ji dulnyaa yaab tibɔr aa? Ni yaa ga ji dulnyaa yaab tibɔr kan, naa ɲmaa toor tibɔr waatiir aa? ³ Naa nyi ke ti ga ji Uwumbɔr aatuuntiib tibɔr aa? Ɔmaninkabaa dandana wee aabɔr? ⁴ Nima pu na, tibɔr yaa bi nikaasisik ni kan, cha binib bi ye biwaatiib nikaasisik ni na len ti. ⁵ M len ke m jinn nimi inimɔɔn la. Ulankpal ubaa aa bi nikaasisik ni ii? Ni ponn ni ubaa aan ɲmaa len tibɔr tii nimi ii? ⁶ le ki cha ubaa ni una aabo cha bibɔjirb chee, ki ti cha binib bi kaa gaa Yesu ki kii na len baabɔr.

⁷ Ni yaa po kpa tibɔr nikaasisik ni, ki di ɲa bibɔjirb aarjaal ni kan, naa dii Yesu aasan mbamɔm. Aana aabo yaa ɲa si bakaa, bee u ji saawan kan, taa gar u. Aa yaa kaa gar u kan, ni soor ni aa di ti buen bibɔjirb chee. ⁸ Ni ye naabitiib la; le nimi nibaa ɲani tɔb bakaa, ki su tɔb kinaayuk. ⁹ Naa nyi ke binib bi aabimbin kaa ɲan na aan kan Uwumbɔr aanaan aa? Ni taa ɲmanni nibaa man; bibɔnbɔnn, ni biwaadam, ni bidagoob, ni bijab bi di bɪjeen aatɔtiib kpaln bɪpiib ki doo bi chee na, ni bijab bi mu di bibaa ɲa bɪpiib ki cha bijab ɲeen aatɔtiib doo bi chee na, ¹⁰ ni binaayukb, ni binimandam, ni bidagbiirb, ni ɲsiibildam, ni binib bi ji biken pempem na, aan kan Uwumbɔr aanaan. ¹¹ Ni ponn ni bibaa nan bi kina la; le Uwumbɔr finn nipobil, ki ɲa nimi binib bi bi chain na, ki len ke nimi aabɔr ɲan, Tidindaan Yesu Kristo aayimbil pu, ni timi Aawumbɔr Aafuur Nyaan pu.

Cha Uwumbɔr kan nnyuɲ saawon pu

¹² Nimi bibaa bui ke tiwan nibaa aa kɔ. Tɔ, ni mu aa ye tiwan mɔmɔk le ga ter nimi. Tiwan nibaa aa kɔ; m mu aan cha tiwan nibaa chuu mi tinaagbiir. ¹³ Bibaa len ke lipuul pu le tijikaar bi, le tijikaar mu pu, lipuul bi. Tɔ, Uwumbɔr ga cha ni mɔmɔk nilee ŋa yɔli. Timi aawon tee aa bi kidagook aatuln pu, ti bi Tidindaan aatuln pu la. Tiwon mu ye Tidindaan yaan la. ¹⁴ Uwumbɔr nan fikr Tidindaan nkun ni. Waapɔɔn pu, u ga fikr timi mu nkun ni.

¹⁵ Naa nyi ke nimi aawon ye Kristo aawon aawan aa? M ga di nwon tee, ti ye Kristo aawan na, ki di kpaan upiidagoor aawon ni ii? Maan ŋa kina kpala. ¹⁶ Naa nyi ke unii u doon upiidagoor chee na, bi kpaan tiwon tibaa la aa? Ba pu? Uwumbɔr Aagbaŋ len ke, “Upii ni uja yaa nyi tɔb kan, bi kpaan tiwon tibaa la.” ¹⁷ Tɔ, unii u kpaan Tidindaan chee na, bi kpaan nwiinbaan la.

¹⁸ Ni di cha kidagook aatuln. Unii yaa tun titunwanbir kan, naa bi tiwon ponn ni, see kidagook aatuln. Unii u gɔr kidagook na, u ŋa uma ubaa aawon bakaa la. ¹⁹ Naa nyi ke nimi aawon ye Uwumbɔr Aafuur Nyaan aadiik la aa? Uwumbɔr tii nimi Waafuur Nyaan, le mu bi ni ni. ²⁰ Uwumbɔr daa nimi le ki pan. Naa yeh nibaa, Uwumbɔr le yeh nimi. Nima pu na, ni di nimi aawon tun lituln li ga nyuŋ Uwumbɔr na.

7

Lichamɔln aabaan

¹ Naah ŋmee mi kigbaŋ tibɔr ti pu na, ni ŋan ke uja taa li nyi upii. ² Tɔ, kidagook aatuln pu, ni ŋan ke uja mɔmɔk li kpa uma ubaa aapuu, upii mɔmɔk li kpa uma ubaa aachal. ³ Upii yaa ban uchal kan, u taa yii, uja mu yaa ban upuu kan, u taa yii. ⁴ Upii aa joo uwon, uchal le joo ti. Uja mu aa joo uwon, upii le joo ti. ⁵ Ubaa taa yii uken, see ni puen

kii tii tɔb ki laa di cha siib, aan ki li kpa n-yoonn ki mee Uwumbɔr, [ki lul bumɔb,] le ki ki kpaan tɔb chee. Ni yaa kaa ki kpaan tɔb chee kan, kinimbɔŋ ga tɔŋ nimi ni tun kidagook aatuln. Ba pu? naan ŋmaa chuu nibaa.

⁶Maah ga len tibɔr ti na le ye ke m ga cha ni ŋa kina, maa len ke see ni ŋa kina. ⁷Maageehn le ye ke ni mɔmɔk li bi ke maah bi pu na. Uwumbɔr mu tii unii mɔmɔk uma ubaa aapiin. Ti mɔmɔk aapiin aa kpa. U tii ti mɔmɔk mbaabaa la.

⁸Bijaakpaab, ni bisapɔm, ni bikpopiib, m tuk nimi la, ni ŋan ke ni li bi kina, ke maah bi pu na. ⁹Ni mu yaa kaa ŋmaa chuu nibaa kan, cha bijab din bipiib, bipiib mu mɔn. Bijab ni bipiib yaa yoor tɔb kan, ni soor ni binimbil li man tɔb pu, kaa kan.

¹⁰Bipijooob ni bichadam, m ga tuk nimi naah ga ŋa pu na, naa ye min le tuk nimi, Tidindaan le tuk nimi, ke upii taa di uchal lii. ¹¹U yaa di uchal lii kan, u li bi ubaa, see u ki gir buen uchal chee, bi ti took. Uja mu taa jenn upuu.

¹²Binib bi gur na, Tidindaan aa len baabɔr. Min le tuk bi ke uja u ye Yesu aanii na yaa kpa puu u kaa ye Yesu aanii na kan, upii ngbaan yaa kii ke u li bi u chee kan, u taa jenn u. ¹³Upii u mu ye Yesu aanii na yaa kpa chal u kaa ye Yesu aanii na kan, uja ngbaan yaa kii ke u li bi u chee kan, u taa di uchal lii. ¹⁴Uja u kaa ye Yesu aanii na, Uwumbɔr ga ŋa u ke waanib ponn ni ubaa na, upuu u ye Yesu aanii na pu la. Upii u mu kaa ye Yesu aanii na, Uwumbɔr ga ŋa u ke waanib ponn ni ubaa na, uchal u ye Yesu aanii na pu la. Ni yaa kaa ba ye kina kan, baabim ba ga li bi ke binib bi kaa dii Uwumbɔr aasan na aabim la. Tɔ, naah ye kina na, Uwumbɔr gaal bi ke bi ye waabim.

¹⁵Unii u kaa ye Yesu aanii na yaa ban u di upuu, bee uchal u ye Yesu aanii na lii kan, cha u li cha. Naa ye limukl. Uwumbɔr yin timi ke ti li kpa nsuudoon. ¹⁶Upii, aa nyi ke

sin pu aachal ga ḡmar aan waan ḡmar? Uja, aa nyi ke sin pu aapuu ga ḡmar aan waan ḡmar?

*Tib*okpaan le ye ke aa kii Uwumbər aaməb

¹⁷ Tə, Tidindaan aah tii unii məmək pu na, u li bi kina. Unii məmək aah nan bi pu aan Uwumbər nan yin u na, u li bi kina. Maah ga tuk nimi pu na, kina le m tuk Yesu aanib bi bi ḡpepel məmək ni na. ¹⁸ Ubaa yaa nan ye uchakpangendaan aan Uwumbər nan yin u na kan, u li bi kina, u taa toor li. U mu kaa ye uchakpangendaan aan Uwumbər nan yin u na kan, u taa ki gii. ¹⁹ Lichakpangeel aa kpa tinyoor. Unii yaa kaa gii kan, ni mu aa kpa tinyoor. Ti yaa kii Uwumbər aaməb kan, nima le kpa tinyoor. ²⁰ Unii məmək aah nan bi pu aan Uwumbər nan yin u na, u li bi kina. ²¹ Uwumbər aah nan yin si na, aa yaa ye unaagbiija kan, taa cha ni li wu si. Aa mu yaa ga ḡmaa nya tinaagbiir ngbaan ni kan, nya ki li bi aabaa. ²² Tidindaan mu yaa yin unii u ye unaagbiija na kan, u ye Tidindaan aanii u u gaa u lii na la. Kina le ni ye ke Tidindaan yaa yin unii u kaa ye unaagbiija na kan, u ye Kristo aanaagbiija la. ²³ Yesu daa nimi le ki pan. Nima pu na, ni taa li ye binib aanaagbiib. ²⁴ Nnaabitiib, unii məmək aah nan bi pu aan Uwumbər nan yin u na, u li bi kina Uwumbər chee.

Bijaakpaab aabər

²⁵ Binachipəm ni bisapəm aabər kan, Tidindaan aa tuk mi; waanimbaasaln pu, le m ye unibamənn, ki ga tuk nimi maah dak pu na.

²⁶ Dandana aafalaa pu, m dak ke ni ḡnan ke unii li bi ke waah bi pu na. ²⁷ Aa yaa kpa puu kan, taa li ban ke aa jenn u. Aa yaa kaa kpa puu kan, taa ki ban. ²⁸ Uja mu yaa din upii kan, naa bir. Usapəon mu yaa mən uja kan, naa bir. Bipiijoob ni bichadam mu ga kan falaa dulnyaa wee ni. Le maa ban ke ni kan falaa ngbaan.

²⁹ Nnaabitiib, maah len pu na le ye ke n-yoonn mu gur na, mu par a. Nima pu na, binib bi kpa puutiib na, bi li bi ke baah kaa kpa le na; ³⁰ binib bi wii na mu li bi ke baah kaa wii le na, binib bi kpa mpopiin na mu, bi li bi ke baah kaa kpa mpopiin le na, binib bi daa ki tiir na mu, bi li bi ke baah kaa kpa nibaa na. ³¹ Binib bi kpa dulnyaa ni aawan ki joo tun baatuln na, bi taa cha binimbil li man ni pu; ba pu? dulnyaa wee, ni waawan bi jer la.

³² Maa ban ke nibaa li muk nimi nisui ni. Uja u kaa kpa puu na, utafal bi Tidindaan aabɔr ni la. U dakl waah ga ŋa pu ki piir Tidindaan aasui na la. ³³ Uja u kpa puu na, utafal bi dulnyaa wee ni aabɔr ni la, u dakl waah ga ŋa pu ki piir upuu aasui na la, ³⁴ le waalandak yakr mfum mulee. Upii u kaa kpa chal na, bee usapɔɔn u kaa nyi uja na, utafal bi Tidindaan aabɔr ni la; u ban ke uwon ni waawiin li bi chain. Upii u kpa chal na, utafal bi dulnyaa wee ni aabɔr ni la, u dakl waah ga ŋa pu ki piir uchal aasui na la.

³⁵ M ban m ter nimi la. Nima le cha m len kina. Naa ye ke m ban m leŋ nimi la. M ban ke ni li ŋani tiwan mɔmɔk mbamɔm, ninimbil li man Tidindaan aabɔr pu, nibaa taa leŋ nimi.

³⁶ Uja yaa kpa bisal u jer lichamɔln na, ki yaa dak ke u jinn ubisal inimɔɔn aan ni yaa muk u kan, cha u ŋa waah ban pu na, cha u kunn ubisal ngbaan uchal do. Naa bir. ³⁷ Nibaakan, uja ubaa bi ki kpa nsan ki ga ŋmaa ŋa waah gee pu na, unii ubaa aa chuu u mpɔɔn, waalandak mu aa kpelni, le u di ŋa usui ni ke waan di ubisal kunn uchal do, udaan ngbaan ŋa ni ŋan na la. ³⁸ Nima pu na, uja u kunn ubisal uchal do na, u ŋa ni ŋan na la. Uja u mu kaa kunn ubisal uchal do na, u ŋa ni ŋan na ki jer uja u kunn ubisal uchal do na.

³⁹ N-yoonn mumɔk upii ni uchal bi na, upii ye uchal yoo la. Uchal yaa kpo kan, u ga ŋmaa mɔn uja u dii Tidindaan

aasan na aan u gee u na. ⁴⁰ M mu dak ke u yaa bi ke waah bi pu na kan, u ga li kpa mpopiin ki jer u yaa ki mɔn kan. M dak ke m kpa Uwumbɔr Aafuur Nyaan le ki len kina.

8

Ŋiwaa aatork aajikaar aabɔr

¹ Tɔ, joo cha kitorok aanann aabɔr wɔb na, ti nyi ke ti mɔmɔk kpa nnyim. Nnyim cha binib kpa kipupuk la. Ngeehm le ter binib ke bi dii Uwumbɔr aasan mbamɔm.

² Unii yaa dak ke u nyi tiwan kan, waa kee nyi waah ba ga li nyi pu na. ³ Unii mu yaa gee Uwumbɔr kan, Uwumbɔr beer udaan ngbaan.

⁴ Joo cha kitorok aanann aajim aabɔr na, ti nyi ke Ŋiwaa ŋimɔk bi dulnyaa wee ni na aa ye nibaa. Ti nyi ke Uwumbɔr ubaa baanja le bi. ⁵ Ŋiwaa ni tiwan ni binib dooni ni na bi paacham ni taab, ki wiir. ⁶ Tima kan, ti kpa Uwumbɔrbaan, u ye Tite na. Uma le nan naan tiwan mɔmɔk. Ti bi ke ti li ŋani waageehn la. Ti kpa Tidindaan ubaa mu la. Uma le ye Yesu Kristo. Uma le Uwumbɔr nan cha u naan tiwan mɔmɔk. Uma pu le ti bi.

⁷ Binib bibaa mu aa nyi kina. Bi nan dii Ŋiwaa ni yunn. Nima pu na, bi yaa ŋman kitorok aanann kan, ti ye kitorok aanann le bi chee, le ni ŋa bi ilandak. ⁸ Tɔ, tijikaar aan ŋmaa cha ti piir Uwumbɔr aasui; ti yaa jin, bee ti yaa kaa jin kan, naa kpa taani.

⁹ Aa mu yaa nyi ke Ŋiwaa aa ye nibaa kan, li nyi ki taa cha unii u kaa kee nyi Uwumbɔr aasan mbamɔm na tun titunwanbir. ¹⁰ Unii u kaa nyi Uwumbɔr aasan mbamɔm na yaa kan si, u kpa nnyim na, ji tijikaar Ŋiwaa aadichal ni kan, u mu ga li kpa lipobil ki ŋmɔ kitorok aanann, ki lir. ¹¹ Saanyim ngbaan pu le ga cha aana aabo u kaa nyi Uwumbɔr aasan mbamɔm na bee yɔli. Aana aabo ngbaan pu, le Kristo nan kpo. ¹² Nima pu na, aa yaa kiir tinaabitiib

bi kaa kee nyi Uwumbør aasan mbaməm na kan, aa ŋa bi bakaa le na. Naa ye bima baanja le aa ŋa bakaa, Kristo le aa ŋa bakaa. ¹³ Nima pu na, tijikaar tibaa yaa kiir nna aabo, Uwumbør aasan ni kan, maan ki ji tijikaar ngbaan kpala, aan ki taa kiir nna aabo, Uwumbør aasan aadiim.

9

Yesu Kristo aatutunn aah kpa nsan mu na

¹ Tɔ, maa ye Yesu aakpambal aa? Maa yeh mbaa aa? Maa kan Tidindaan Yesu uu? Naah gaa Yesu ki kii na, maatuln le na Tidindaan pu. ² Biken yaa dak ke maa ye Yesu aakpambal kan, ni nyi ke m ye. Naah gaa Tidindaan ki kii na, nima le mək ke m ye waakpambal. ³ Kina le m tuk binib bi ban bi baa mi na.

⁴ Maah tuk binib Uwumbør aabør na, maa ŋeer bi tii mi tijikaar ni tiwanyukaan aa? ⁵ Maa ŋeer m mu li ŋani ke bikpambalb biken, ni Tidindaan aanaatiib, ni Siifas aah ŋani pu na, ki li joo upii ubaa u mu li dii mi lisachuln ni ii? ⁶ M ni Banabas baanja le ye binib bi mooni Uwumbør aaliin ki tun lituln liken kpee ke ti ji ii? ⁷ Unii yaa ye butɔb aaja kan, baa pa u lipal aa? Unii yaa ko kisaak kan, waan ji tijikaar ti bi ki ni na aa? Unii yaa kpa inaa kan, waan wub nnaabiin aa?

⁸ Maah len pu na aa ye unibɔn aalan baanja. Moses aakaal mu len kina la. ⁹ Ni ŋmee nkaal ngbaan ni, Uwumbør Aagbaŋ ni ke, “Aa yaa joo unaaja poi idi kan, aa taa buu umɔb.”* Uwumbør aatafal bi inaaja aabør baanja ponn ni la aa? ¹⁰ Waah len pu na, waa len ke u ter ti mu la aa? Mbamən, timi pu le ni ŋmee kina. Ba pu? ni ŋan ke unii u ko kisaak na, ni unii u poi njikaabim na li kpa limakl ke bi ga kan ni ponn ni ki ji. ¹¹ Ti nan tuk nimi Uwumbør

* 9:9 : Lik Ikaal 25.4; 1 Timoti 5.18.

aabər la. Ti yaa gaa ni chee dulnyaa ni aawan kan, naa ye sakpen.

¹² Binib biken yaa kpa nsan ke bi gaa tiwan ni chee kan, taa kpa nsan ki jer bi ii? Ti kpa nsan, ti mu aa nan gaa; ba pu? taa ban ti lej Kristo aabɔnyaan. Nima pu, le ti nan ji falaa mɔmɔk. ¹³ Naa nyi ke binib bi tun lituln Uwumbɔr Aadichal ni na ji nima la aa? Binib bi toor kitork tii Uwumbɔr na, bi mu ji nima la. ¹⁴ Kina le Tidindaan nan len ke binib bi mooni tibɔnyaan tee na, bi mu li ji ti ponn ni.

¹⁵ M mu kpa nsan m mu li ji kina; le maa ŋa kina. Maah ŋmee pu na, maa ŋmee ke binib ŋa kina ki tii mi. Maah kaa gaal nibaa binib chee na, nima le m kpa kipupuk. Maa ban ke m li kpa kipupuk yɔli. ¹⁶ M yaa tuk binib tibɔnyaan tee kan, maan ŋmaa li kpa kipupuk ti pu. Ni muk mi ke m tuk bi. M yaa kaa tuk binib tibɔnyaan tee kan, tibɔbir ga li bi m pu. ¹⁷ M yaa tuk binib tibɔnyaan tee maageehn pu kan, m ba ga li ban lipal. Ni yaa kaa ye maageehn kan, ni ye lituln li Uwumbɔr tii mi ke m li tun na la. ¹⁸ Nima pu na, maapar ye ba? Ni ye ke m li mooni tibɔnyaan tee aan binib ŋun ki taa pa nibaa. M kpa nsan ke m li gaal tiwan bi chee, ki mu aa gaal.

¹⁹ Maa ye unii ubaa aanaagbiija. M mu di mbaa ŋa binib mɔmɔk aanaagbiija, aan ki moo kan binib tii Kristo. ²⁰ Juu yaab chee, m bi ke Juu yaab na, aan ki kan Juu yaab ki tii Kristo. Binib bi dii Moses aakaal na chee, m mu bi ke baah bi pu na, aan ki kan binib bi dii Moses aakaal na, ki tii Kristo. Mma aa bi Moses aakaal taab. ²¹ Binib bi kaa dii Moses aakaal na chee, m mu bi ke baah bi pu na, aan ki kan binib bi kaa dii Moses aakaal na, ki tii Kristo. Maa len ke maa dii Uwumbɔr aakaal. M dii Kristo aakaal la. ²² Binib bi ye bidaburb Kristo aasan ni na, m bi ke baah bi pu na la, aan ki kan bi mu ki tii Kristo. Binib mɔmɔk aabɔr chee, m

po bi ke baah bi pu na la. M ɲani tiwan mɔmɔk maah ga ɲmaa ɲa pu na, aan ki cha binib bibaa ɲmar.

²³ Tibɔnyaan tee pu le m ɲani tiwan mɔmɔk, aan m ni binib biken mu kpaan ki kan tinyoor ti ponn ni. ²⁴ Ni nyi ke binib yaa kpak ki san litaasaln kan, bi mɔmɔk san; le unibaan u ji na, uma le kani ipiin. Kina pu na, ni mɔmɔk li san ke unii u ji na aah san pu na, aan ki kan ipiin ngbaan. ²⁵ Unii umɔk ban u kpak ngbiir ni na kan, u chur ubaa la, kaa ɲani tiwan ni ga bii tiwon na. U ɲani kina ke u kan ipiin i ga bii na. Tima kan, ti kpak ki ban ipiin i kaan bii na la. ²⁶ Nima pu na, maa san ke unii u san kaa nyi budabu pu u san na. Maa gbaa ke unii u gbaa fam na; ²⁷ m muk maawon le ti kii maamɔb. Ni yaa kaa ye kina kan, m ga tuk biken tibɔnyaan tee, le min mbaa ga nan bee yɔli.

10

ɲiwaa aabɔr

¹ Nnaabitiib, m ban ke ni bee ke ntaalangbam nan sunn ni ki mɔk tiyaajatiib nsan. Le Uwumbɔr nan tii bi nsan nnyusakpem aakaasisik ni, bi puur. ² Baah puur nnyusakpem ngbaan ki dii ntaalangbam ngbaan aah mɔk bi pu na, ni naahn ke bi muin bi nnyun ni ki ɲa bi Moses aadidiliib la. ³⁻⁴ Bi mɔmɔk nan ji tijikaabaan ki nyu nnyunbaan la. Uwumbɔr Aafuur Nyaan le nan tii bi tijikaar ni nnyun ngbaan. Nfuur Nyaan ngbaan nan cha nnyun nyan ni litakpal ni, le bi nyu. Nima le nan ye limɔkl ki mɔk ke Kristo dii bi. ⁵ Le bi ponn ni binib pam mu aa nan piir Uwumbɔr aasui. Kina pu na, bi nan kpo ki bee kipɔɔk ni.

⁶ Tibɔr timina ye nsurm le ki tii timi, ke ti taa ban tiwan ni kaa ɲan na, ke baah nan ban pu na. ⁷ Ni mu taa dii ɲiwaa, ke bi ponn ni bibaa aah nan dii pu na; ni ɲmee Uwumbɔr Aagbaɲ ni ke, “Binib ngbaan nan kal ki ɲman

kitork aanann, ki nyu ndaan gbii, le ki fii ki tun kininsun aatun.”* ⁸ Ni mu taa tun kidagook aatuln ke bi ponn ni bibaa aah nan tun pu ki cha binib njichur moninko ni njitaa kpo liwinbaal na. ⁹ Ni mu taa tɔŋ Tidindaan ke bi ponn ni bibaa aah nan tɔŋ u pu ki cha iwaa junn ku bi na. ¹⁰ Ni mu taa njulni ke bi ponn ni bibaa aah nan njulni pu ki cha Uwumbɔr aakun aatuun ku bi na.

¹¹ Tibɔr ngbaan nan ŋa bi kina ki ye limɔkl le ki mɔk binib. Bi nan ŋmee ti Uwumbɔr Aagbaŋ ni, ke ni li ye nsurm le ki tii timi bi bi kookoo aayoonn na.

¹² Nima pu na, unii u dak ke u si chob na, u li nyi ki taa lir. ¹³ Naa kee kan ntɔŋ mu pɔɔ ki jer unibɔn mɔk aah kani pu na. Uwumbɔr ye mbamɔndaan, kaan cha ni kan ntɔŋ mu jer nimi na. Ni yaa kan ntɔŋ kan, u ga toor nsan tii nimi, ni nyan ntɔŋ ngbaan. Nima le ni ga li kpa limɔr ntɔŋ ponn ni.

¹⁴ Njotiib, nima pu na, di njiwaa lii ki di cha ŋaabɔr. ¹⁵ M len ni chee ke maah ba ga len bilankpalb chee pu na la. Maah ga len pu na, ni dakl ki lik naatataa. ¹⁶ Ti yaa yoor Uwumbɔr aayinyook ki doon u ki pu, ki nyu kan, ni ye Kristo aasin le ti kpaan nyu. Taah gii boroboro ki ŋman na mu, ni ye Kristo aawon le ti kpaan ŋman. ¹⁷ Boroboro ngbaan ye boroboro kpiln libaa la. Nima le mɔk ke ti kpaan tiwon tibaa la; ba pu? ti mɔmɔk kpaan ŋman boroboro kpiln libaa la.

¹⁸ Dakl lik man Juu yaab aah ŋani pu na. Binib bi toor kitork tii Uwumbɔr ki ji na, bi ni u kpaan la. ¹⁹ Maah len pu na le ye ke liwaal ye nibaa aa? Tijikaar ti bi di tii li na ye nibaa aa? Naa ye. ²⁰ Maah len pu na le ye ke binib bi kaa dii Uwumbɔr aasan na yaa toor kitork kan, bi toor ki tii tiwan ni kaa ye Uwumbɔr na la, kinimbɔŋ le bi toor tii. Maa ban ke ni ni kinimbɔŋ li kpaan. ²¹ Naan ŋmaa

* 10:7 : Lik Nnyam 32.6.

voor Tidindaan aayinyook ki nyu, ki gir ki ti nyu kinimbəŋ aayinyook ni. Naan ŋmaa ŋmə Tidindaan aaboroboro, ki gir ti ŋmə kinimbəŋ aanann mu. ²² Ti ban Tidindaan li kpa lipiipoln ti pu uu? Ti kpa mpəɔn jer u uu?

Ni li nyuŋni Uwumbər n-yoonn məmək

²³ Tɔ, binib bibaa ga bui ke tiwan nibaa aa kɔ. Ni mu aa ye tiwan məmək le ŋan. Tiwan nibaa aa kɔ. Ni mu aa ye tiwan məmək le ga ter timi aan ti dii Uwumbər aasan mbaməm. ²⁴ Ubaa taa li lik ki ban ubaa aanyoor baanja. U li lik ki ban unjeen aatətiib aanyoor mu.

²⁵ Tinann ti bi kooh kinyarj ni na, ni ga ŋmaa daa ti ki ŋmə, ki taa baa ke ti ye ba aanann, ki taa cha nimi aalandak li muk nimi ti pu. ²⁶ Ni ŋmee Uwumbər Aagbarj ni ke, “Uwumbər le yeh dulnyaa ni tiwan nimək bi u ponn ni na.”†

²⁷ Unii u kaa gaa Yesu ki kii na yaa ŋa tijikaar ki yin nimi kan, ni yaa buen kan, waah di tijikaar ti siin nimi na, jim man, ki taa baa ke ti ye kitork aanann la aa? ki taa cha nimi aalandak li muk nimi. ²⁸ Unii ubaa mu yaa bui nimi ke ti ye kitork aanann le kan, ni taa ji; waah tuk nimi na pu, ni taa ji, aan waalandak taa li muk u. ²⁹ Maah len pu na le ye ke aa yaa jin kan, u mu ga ji, le waalandak ga muk u, ke waah ŋa pu na aa ŋan. ³⁰ Tɔ, nibaakan, unii ubaa ga baa ke ba ŋa waan ŋmaa ŋa waah ban pu na, unii uken aalandak pu, ke u yaa doon Uwumbər tijikaar ti u ji na pu kan, bi ga ŋa kinye ki bii u ti pu?

³¹ Maah len pu na le ye ke ni yaa jin kan, jim ke ni nyuŋ Uwumbər; ni yaa nyun kan, nyum ke ni nyuŋ Uwumbər; ni yaa ŋani tiwan nimək na kan, ni li ŋani ke ni nyuŋ Uwumbər. ³² Ni taa ŋa tiwan ni ga kiir Juu yaab Uwumbər aasan ni na, ki taa kiir binib bi kaa ye Juu yaab na mu, ki

† 10:26 : Lik Ilahn 24.1.

taa kiir Uwumbør aanib mu. ³³ Ni li ηani ke maah ηani pu na. M piir binib mòmøk aasui tiwan mòmøk ni, ke bi ηmar. Maa ban mi baanja aanyoor. M ban bi mòmøk kan tinyoor, aan ki ηmar la.

11

¹ Ni li dii maataabuu man, ke maah dii Kristo aataabuu pu na.

Uwumbør aadoon aakaal

² M pak nimi; ba pu? ni teer mi tiwan mòmøk ponn ni, ki ηani maah møk nimi pu na la. ³ Tò, m ban ke ni bee ke uja mòmøk aayidaan le ye Kristo; upii mòmøk mu aayidaan le ye uchal; Kristo aayidaan le ye Uwumbør. ⁴ Uja yaa mee Uwumbør, bee u yaa nabr Uwumbør aah len pu na, ki laa chik kiyikpupuk kan, u jinn uyidaan inimòon a. ⁵ Upii mu yaa mee Uwumbør, bee u yaa nabr Uwumbør aah len pu na, kaa buu kiyibubuuk kan, u jinn uyidaan inimòon. Ni bi ke waah kuu tiyikpir le na. ⁶ Upii yaa kaa buu kiyibubuuk kan, ni kpa inimòon ke waah chee tiyikpir le na. Upii u chee tiyikpir, bee u chuu kuu tiyikpir na, ni kpa inimòon. U yaa kaa buu kiyibubuuk kan, ni mu kpa inimòon. Nima pu na, ni ηan ke u buu kiyibubuuk. ⁷ Uja yaa mee Uwumbør kan, u taa chiη kiyikpupuk uyil pu; ba pu? u naahn Uwumbør, ki ye waasil la. Upii mu ye uja aasil la. ⁸ Uwumbør aah nan naan uja na, u nan nyan uja aasikaakpab le ki di naan upii, naa ye upii aasikaakpab le u nan nyan di naan uja. ⁹ Uja pu, le u nan naan upii. Naa ye upii pu le u nan naan uja. ¹⁰ Nima pu na, Uwumbør aatuuntiib mu pu, ni ηan upii buu kiyibubuuk uyil pu, ki møk ke u bi kichadiik ni. ¹¹ Tò, Tidindaan aasan ni, upii ni uja ban tòb aaterm la. Upii yaa kaa bi kan, uja aan ηmaa li bi. Uja yaa kaa bi kan, upii mu aan ηmaa li bi. ¹² Upii nan

nyan ni uja ni. Uja mu nyan ni upii ni. Le bi məmək nyan ni Uwumbər chee.

¹³ Ni dakl lik man. Upii yaa mee Uwumbər ki yaa kaa buu kiyibubuuk kan, naa ɲan. ¹⁴ Tiwan məmək aah bi pu na le mək nimi ke uja yaa kpa tiyikpir fəfək kan, ni kpa iniməən la. ¹⁵ Upii mu yaa kpa tiyikpir fəfək kan, waanyaan le na. Ba pu? Uwumbər tii bipiib tiyikpir fəfək ti li bii bi pu la. ¹⁶ Unii ubaa yaa kaa kii kina ki ban u kpak kinikpakpak kan, m tuk nimi la, taa ki kpa nkaal muken. Uwumbər aanib mu aa kpa nkaal muken.

Tidindaan aajim

(Matiu 26.26-29; Mak 14.22-25; Luk 22.14-20)

¹⁷ Tɔ, maah ban m tuk nimi pu na, maan ɲmaa pak nimi. Ni kuuni tɔb chee, kaa ɲani tiwan ni ga ter nimi na, le ki tee ɲani tiwan ni kaa ɲan na. Nimina pu, maan ɲmaa pak nimi. ¹⁸ Njan aabər le ye ke m ɲun ke naah kuuni tɔb chee na, ni kpak tɔb kinikpakpak, ki yakr tɔb. Le m pak maah ɲun pu na tibaa, ke ni sil ɲani kina la. ¹⁹ Nnyamən aaməməkɔb ga li bi ni ponn ni ki cha ni bee binib bi ye mbaməndam na. ²⁰ Naah kuuni nan ji tijikaar ti na, naa ye Tidindaan aajim le ni ji. ²¹ Nimi bibaa puen ji nimi yaan nibaabaa. Le ni ponn ni bibaa aa ji babr. Bibaa mu nyu gbii. ²² Naan ɲmaa ji ki nyu nimi aadichal ni ii? Ni lik Uwumbər aanib fam ki jinn bigiim iniməən la aa? M ga len kinye? M ga pak nimi nimina pu uu? Maan pak nimi.

²³ Tidindaan le nan tuk mi, le m mu tuk nimi kina, ke kinyeek ki Judas nan kooh u na, kinyeek ngbaan le Tidindaan Yesu nan yoor boroboro ²⁴ le ki doon Uwumbər, le ki gii, ki bui bi, “[Gaa man ki ɲmɔ.] Nwon le na. Nimi aatunwanbir pu, le m tii tiwon tee. Ni li ɲmɔ kina aan ki li teer mbər.” ²⁵ Baah jin tijikaar ti doo na, le u yoor kiyinyook ki doon Uwumbər, le ki bui bi, “Tiwanyukaan ngbaan ye tipuupəlɔn ti Uwumbər puu tii nimi na, maasin

pu. N-yoonn mumək ni ga ti nyu tiwanyukaan ngbaan na, ni li ɲani kina ki teer mbər.” ²⁶ Ba pu? n-yoonn mumək ni ga ɲmɔ boroboro ngbaan, ki nyu tiwanyukaan ngbaan na, ni mooni ke Tidindaan nan kpo ni pu la, ki ti saa bundaln u ga gir ni na.

²⁷ Nima pu na, unii yaa ɲman Tidindaan aaboroboro ngbaan, ki nyu waawanyukaan ngbaan, kaa tii u lisil kan, u sii Tidindaan aawon ni waasin. ²⁸ Nima pu na, cha unii məmək lik waabimbin aah bi pu na aan ki nin ɲmɔ boroboro ngbaan ki nyu tiwanyukaan ngbaan. ²⁹ Unii yaa ɲman ki yaa nyun, ki yaa kaa bee Tidindaan aawon aatataa kan, u ga cha Uwumbər daa utafal. ³⁰ Nima le cha ni ponn ni pam ye bidaburb, pam mu aa kpa laafee, pam mu kpo. ³¹ Ti yaa puen lik timi aabimbin aah bi pu na, aan ki nin ji ki nyun kan, Tidindaan aan daa titafal. ³² U mu yaa daa titafal kan, u chiini timi ke u taa bii timi bundaln u ga ji dulnyaa aanib tibər na la.

³³ Nnaabitiib, nima pu na, ni yaa kuun tɔb chee ki ti ji kan, ni məmək li kii tɔb ki kpaan ji. ³⁴ Nkon yaa chuu u na kan, cha u ji udo aan ki nin dan. Nima na, ni yaa nan kuun tɔb chee kina kan, ni taa kan ntafadaan ni pu. Tibər ti gur na, m yaa nan dan kan, m ga toor ti mu.

12

Uwumbər Aafuur Nyaan aapiin aabɔɲ

¹ Nnaabitiib, m ban ke ni bee tibər ti joo cha Uwumbər Aafuur Nyaan aapiin wɔb na la. ² Ni nyi ke naah kaa nan kee dii Uwumbər aasan na, ni nan dii ɲiwaa ɲi ye bibirb na. ɲi nan cha ni yenni n-yoonn məmək la. ³ Nima pu na, m ban ke ni bee ke Uwumbər Aafuur Nyaan aapɔɔn yaa cha unii len tibər kan, waan ɲmaa sii Yesu. Unii ubaa mu aan ɲmaa len ke Yesu le ye Udindaan see Uwumbər Aafuur Nyaan le ga cha u len kina.

⁴ Uwumbər Aafuur Nyaan aapiin aabəŋ aabəŋ le bi; Nfuur Nyaanbaan ngbaan le tii timi ipiin ngbaan məmək. ⁵ Lituln aabəŋ aabəŋ mu bi; Tə, Dindaan baan mu le ti tun tii. ⁶ Uwumbər aapɔɔn le cha binib tun lituln aabəŋ. Le Uwumbər u cha unii məmək tun lituln ngbaan məmək na, u ye ubaa. ⁷ Uwumbər Aafuur Nyaan tii unii məmək waapiin, ke u di ter Uwumbər aanib biken. ⁸ Mu cha ubaa len nlan aaliin. Muma muchachaan ngbaan cha ubaa mu beer tibər ki len. ⁹ Muma muchachaan le cha ubaa mu gaa Uwumbər ki kii mbaməm. Muma muchachaan ngbaan le tii ubaa mu mpɔɔn mu cha bimum pək. ¹⁰ Mu tii ubaa mu mpɔɔn u tun lijnjiir aatun. Mu cha ubaa mu nabr Uwumbər aah len pu na. Mu cha ubaa mu beer mu ye Uwumbər Aafuur Nyaan na, ni mu kaa ye na. Mu cha ubaa mu len iliin yayan. Mu cha ubaa mu nabr iliin yayan ngbaan. ¹¹ Uwumbər Aafuur Nyaan muchachaan ngbaan le cha unii məmək tun lituln ngbaan məmək. Mu tii unii məmək ipiin aabəŋ aabəŋ mu aah ban pu na la.

Tiwon aawan aabər

¹² Tiwon kpa tiwan pam, ki tee ye tiwonbaan la. Kristo aanib mu bi kina la. Bi wiir, ki mu ye unibaan la. ¹³ Ti ponn ni bibaa ye Juu yaab, bibaa mu ye binib bi kaa ye Juu yaab na, bibaa mu ye binaagbiib, bibaa mu ye bimalb, le Yesu gbiin ti məmək Nfuur Nyaan baan, ki ŋa timi unibaan. U cha ti məmək kan Nfuur Nyaan baan la.

¹⁴ Tə, tiwon aa kpa tiwan nibaa baanja. Ti kpa tiwan kipaak la. ¹⁵ Kitaafaak yaa bui ke, “Maah kaa ye kiŋaalfaak na, maa ye tiwon aawan” kan, naa ye tiwon aawan aa? ¹⁶ Litafal mu yaa bui ke, “Maah kaa ye linimbil na, maa ye tiwon aawan” kan, naa ye tiwon aawan aa? ¹⁷ Tiwonmən yaa ba ye linimbil ŋmeen kan, ti ba ga ŋa kinye ki ŋun? Ti yaa ba ki ye litafal ŋmeen kan, ti ba ga ŋa kinye ki ŋun

nnun? ¹⁸ Naah ye pu na, Uwumbər le di tiwon aawan məmək saɲ tɔb ponn ni, waah ban pu na. ¹⁹ Tiwonmən yaa ba ye liwanbaal kan, ni ba ga li ye tiwon aa? ²⁰ Naah ye pu na, tiwon kpa tiwan aabɔŋ aabɔŋ, le ki ye tiwonbaan.

²¹ Nima pu na, linimbil aan ŋmaa tuk kiŋaalfaak, “Maa ban si.” Liyil mu aan ŋmaa tuk titaafar, “Maa ban nimi.”

²² Tiwon nin chee kaa kpa mpɔɔn ke niken na, see ni mu li bi. ²³ Tiwon nin chee lann lisil na, ti ga tii nima chee lisil ki jer niken. Le tiwon nin chee kaa ŋan na, ti ga ŋa nima chee ni ŋaŋ. ²⁴ Le tiwon nin chee ŋan na, naa ki ban nterm. Uwumbər le di tiwon aawan saɲ tɔb ni, ki di lisil tii nin chee ni lann lisil na. ²⁵ Nima na, tiwon aawan aan li kpak tɔb kinikpakpak, ni ga li ter tɔb ke naah ter nibaa pu na la. ²⁶ Tiwon nibaa chee yaa ji falaa kan, ni məmək ga kpaan ji falaa kina. Nibaa chee mu yaa kan nnyuŋ kan, ni məmək ga li kpa mpopiin.

²⁷ Nimi le ye Kristo aawon. Unii məmək ye waawon aawan nibaabaa la. ²⁸ Uwumbər di timi ŋa waanib ponn ni la; njan, bibaa ye Yesu aakpambalb; lelee, bibaa mu ye Uwumbər aabɔnabtiib; taataa, bibaa mu ye biməmək; le u tii bibaa mu mpɔɔn bi tun lijnjiir aatun; ki tii bibaa mu mpɔɔn ke bi cha bimum pɔk; bibaa mu ye biteterb; bibaa mu ye biyidam; bibaa mu len iliin yayan. ²⁹ Ti məmək ye Yesu aakpambalb aa? Ti məmək ye Uwumbər aabɔnabtiib aa? Ti məmək ye biməmək aa? Ti məmək kpa mpɔɔn ki tun lijnjiir aatun aa? ³⁰ Ti məmək ŋmaa tii bimum lafee ee? Ti məmək len iliin yayan aa? Ti məmək ŋmaa nabr iliin yayan ngbaan aa? ³¹ Tɔ, cha ninimbil li man ipiin i ŋan ki jer iken na pu.

Cha m mək nimi nsan mu ŋan ki jer muken na.

¹ Unii yaa ηmaa len binib aaliin ni Uwumbər aatuuntiib aaliin, ki yaa kaa gee binib kan, u bi ke tiwangbaakaan ni libɔluln na la. ² U yaa ηmaa nabr Uwumbər aah len pu na, ki yaa bee tibər ti bɔɔ na mɔmɔk, ki yaa bee mbeen mɔmɔk, ki yaa kpa naadii u ga ηmaa foor ηijoo na, ki yaa kaa gee binib kan, waa ye nibaa. ³ U yaa di waawan mɔmɔk kpiin bigiim, ki yaa cha binib di u pun mmii ni Yesu pu, ki yaa kaa gee binib kan, naa kpa tinyoor Uwumbər chee.

⁴ Unii u gee binib na, u kpa limər bi pu, ki kpa tibulchinn. Waa kpa lipiipɔln, kaa kpa kipupuk, kaa kpa kalmbaani, ⁵ kaa kpa inimpoɔ, kaa ye ukumɔndaan, kaa ye uηuudaan, kaa dak tilandakbir binib pu, ⁶ kaa kpa mpopiin uηeen aatɔ aatunwanbir pu; u kpa mpopiin mbamɔn pu. ⁷ Unii u gee binib na kpa suklaa n-yoonn mɔmɔk, ki dakl ilandak nyaan uηeen aatɔtiib pu, ki kpa limakl n-yoonn mɔmɔk, ki kpa limər falaa mɔmɔk ni.

⁸ Ngeehm ga li bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na. Uwumbər aabɔnabr aaliin ma kan, i ga doo. Iliin yayan ma kan, i mu ga doo. Mbeem ma kan, mu ga doo. ⁹ Dandana wee ti nyi ligeln, ki nabr Uwumbər aah len pu na ligeln, ¹⁰ le buyoonn ti ga kan tiwamɔn na kan, ti ga di ligeln lii.

¹¹ Maah nan ye ubo na, m nan len ibiliin la, ki nan beer tiwan mbim aah beer pu na, ki dak mbim aah dak pu na. Maah ηa unii na, le m di cha mbim aabər. ¹² Dandana, ni bi ke ti lik kinimbiligr, ki lik puu na la; n-yoonn mu choo na, tiwan nibaa aan nan ki li bi tinimbiin ni ki doη timi tiwan nibaa chee. Ti ga li waa tiwan mɔmɔk chain. Dandana m nyi ngem. N-yoonn mu choo na, m ga nan li nyi ni mɔmɔk, ke Uwumbər aah nyi maabər mɔmɔk pu na.

¹³ Tɔ, naadii, ni limakl, ni ngeehm, ni mɔmɔk nitaa le bi; ngeehm mu le jer ni mɔmɔk.

14

*Uwumb*ør Aafuur Nyaan aapiin aabør tiken

¹ Pòok nibaa man ki li gee binib, ki cha ninimbil li man Uwumbør Aafuur Nyaan aapiin pu; ni mu tee li ban ipiin i ga cha ni nabr Uwumbør aah len pu na, ki jer naah ban ipiin iken mòmøk pu na. ² Ba pu? unii u len iliin yayan na, waa len binib chee, Uwumbør chee le u len; ubaa aa ñun waah len pu na. Uwumbør Aafuur Nyaan cha u len tibør ti bõ na la. ³ Unii u nabr Uwumbør aah len pu na, u len binib chee, ki ter bi ke bi dii Uwumbør aasan mbamòm, ki pòok bitaakpab, ki sɔɲni bisui. ⁴ Unii u len iliin yayan na, u ter ubaa ke u dii Uwumbør aasan mbamòm la. Unii u nabr Uwumbør aah len pu na, u ter Yesu aanib ke bi dii Uwumbør aasan mbamòm la.

⁵ Ni mòmøk yaa len iliin yayan kan, ni ga li mɔ mi; ni mòmøk mu yaa nabr Uwumbør aah len pu na kan, ni ga li mɔ mi ki jer kina. Unii u nabr Uwumbør aah len pu na, u jer unii u len iliin yayan na, see unii u ga nabr iliin yayan ngbaan na bi. U yaa nabr iliin yayan ngbaan kan, u ga ter Yesu aanib ke bi dii Uwumbør aasan mbamòm. ⁶ Nnaabitiib, m yaa dan ni chee ki nan len iliin yayan baanja kan, ni ga ter nimi ii? Aayii. Naan ter nimi, see m tuk nimi Uwumbør aah kpiir tibør ti tuk mi na, bee m tuk nimi mbeen mu nyan ni Uwumbør chee na, bee m nabr Uwumbør aah len pu na, bee m møk nimi Uwumbør aabør.

⁷ Tɔ, tiwangbaakaan mu yaa kaa wii mbamòm kan, ni ye fam la. Ni yaa ye liwul, bee ni yaa ye kibeek kan, ni yaa kaa wii mbamòm kan, ubaa aan bee naah wii pu na. ⁸ Unii yaa pii ukpiin, kaa pii mbamòm kan, baan kuun tɔb chee ke bi ti to butɔb. ⁹ Ni mu bi kina la. Nilambil yaa kaa len iliin i si mbamòm na kan, binib ga ña kinye ki ñun naah len pu na? Ni len tii libuln la. ¹⁰ M nyi ke iliin aabɔɲ aabɔɲ le bi dulnyaa wee ni, le i mòmøk mu kpa yaatataa. ¹¹ M mu

yaa kaa ḡun unii ubaa aaliin kan, m ga li ye uwəwəŋja le u chee, u mu ga li ye uwəwəŋja le m chee. ¹² Nimi, ninimbil aah man Uwumbər Aafuur Nyaan aapiin pu na, ni li ban ipiin i ga ter Yesu aanib ke bi dii waasan mbaməm na. Ni li ban ipiin ngbaan ki jer naah ban ipiin iken pu na.

¹³ Nima pu na, unii yaa len iliin yayan kan, u li mee Uwumbər ke u cha u nabr iliin yayan ngbaan. ¹⁴ Ba pu? m yaa mee Uwumbər ki len iliin yayan kan, Uwumbər Aafuur Nyaan le cha m mee kina, nlandak aa dak. ¹⁵ Kina pu na, ni ḡan ke m ḡa kinye? M ga mee Uwumbər, Waafuur Nyaan aah ga cha m mee pu na, ki mee maalandak mu aah ga cha m mee pu na. M ga gaa ilahn Waafuur Nyaan aah ga cha m gaa pu na, ki gaa ilahn maalandak mu aah ga cha m gaa pu na. ¹⁶ Aa yaa doon Uwumbər, Waafuur Nyaan aah cha aa doon u pu na kan, unii yaa bi nikaasisik ni, kaa nyi Uwumbər aasan kan, u ga ḡa kinye ki len ke saah doon Uwumbər pu na ye mbamən; ba pu? waa ḡun saah len pu na. ¹⁷ Mbamən, saah doon Uwumbər pu na, ni ḡan, ni mu aa ter udaan ngbaan ke u dii Uwumbər aasan.

¹⁸ M dooni Uwumbər ke m len iliin yayan ki jer ni məmək. ¹⁹ M mu yaa bi Yesu aanib aakaasisik ni, ki yaa len maalandak aaliin ḡmu baanja, aan ki mək bi Uwumbər aabər kan, ni soor ni m len iliin yayan ḡichur kipiik.

²⁰ Nnaabitiib, ni taa ki li dak ke mbim aah dak pu na. Ni li dak ke binib bi chikr na aah dak pu na. Tə, bakaa wəb ma kan, ni li bi ke mbipəm na. ²¹ Ni ḡmee Uwumbər Aagbaḡ ni ke Uwumbər len ke,
 “M ga di biwəwəm bi len ḡitimbol yayan aaliin na len binib ngbaan chee,

hali m yaa ḡa kina kan, baan pel.”*

²² Nima pu na, iliin yayan aa ye liməkl ki tii binib bi gaa Yesu ki kii na; i ye liməkl ki tii binib bi kaa gaa u ki kii na

* 14:21 : Lik Aisaya 28.11-12.

la. Uwumbør aabønabr aaliin mu aa ye limøkł ki tii binib bi kaa gaa Yesu ki kii na; i ye limøkł ki tii binib bi gaa u ki kii na la.

²³ Nima pu na, Yesu aanib mòmøk yaa kuun tøb chee, aan bi mòmøk yaa len iliin yayan kan, binib bi kaa nyi Yesu aasan na, bee binib bi kaa gaa u ki kii na, bi yaa koo ni kan, baan len ke ni waar la aa? ²⁴ Le ni mòmøk yaa nabr Uwumbør aah len pu na kan, unii u kaa gaa Yesu ki kii na, bee unii u kaa nyi Yesu aasan na yaa koo ni kan, ni mòmøk aah len pu na le ga cha waalandak li muk u, ki cha u bee waatunwanbir aah bi pu na, ²⁵ ki cha usui ni aabør nya mpaan pu. Nima pu le u ga gbaan kitiŋ, ki pak Uwumbør, ki len ke ni ye mbamøn, Uwumbør sil bi nikaasisik ni.

Naah ga li dooni Uwumbør pu na

²⁶ Nnaabitiib, maah len pu na ye kinye? Ni yaa nan kuun tøb chee kan, ubaa ga li ban ke u gaa nlahn, uken mu ga li kpa mmøkł, ubaa mu ga li kpa Uwumbør aah kpiir pu ki tuk u na, uken mu ga li kpa iliin yayan, ubaa mu ga ŋmaa nabr iliin yayan ngbaan. Naah ga ŋa tiwan ni mòmøk na, ni li ŋani tiwan ni ga ter Uwumbør aanib ke bi dii waasan mbamøn na. ²⁷ Ni ponn ni bibaa yaa ban bi len iliin yayan kan, cha binib bilee, bee bitaa len. Binib bi len na taa jer bitaa. Cha bi len ubaaba, ki cha ubaa mu nabr baah len pu na. ²⁸ Unii u ga ŋmaa nabr iliin yayan ngbaan na yaa kaa bi kan, cha bi ŋmin Uwumbør aadiik ni, ki li len bibaa ni Uwumbør chee. ²⁹ Cha Uwumbør aabønabtiib bilee bee bitaa mu len, ki cha biken lik baah len pu na. ³⁰ Uwumbør yaa kpiir tibør ki møk unii u mu ka nikaasisik ni na kan, cha unii u puen len na ŋmin waahr aan uleler mu len. ³¹ Le ni mòmøk ga ŋmaa nabr Uwumbør aah len pu na ubaaba. Ni yaa ŋa kina kan, ni mòmøk ga ŋmaa bae Uwumbør aabør, le ni ga pøk ni mòmøk aataakpab. ³² Nfuur Nyaan yaa cha unii nabr Uwumbør aah len pu na kan, u ga ŋmaa chuu

ubaa ki li kii n-yoonn mubaa. ³³ Uwumbør aa ban kifuuk, u ban suuna la.

³⁴ Bipiib li ηmin Yesu aanib aakuun ponn ni na. Baa kpa nsan ke bi len. Ni bi kina Yesu aanib aakuun mòmøk ponn ni la. Ni ηan bi li keei bichatiib aamøi. Uwumbør Aagbaη mu len kina la. ³⁵ Bi yaa ban bi bee tiwan kan, cha bi baa bichatiib linampal. Ba pu? upii yaa len Yesu aanib aakuun ni kan, ni kpa animøon la.

³⁶ Uwumbør aabør puen nyan ni nimi le chee ee? Tibør ngbaan pii nimi baanja la aa? ³⁷ Tø, unii yaa dak ke u ye Uwumbør aabønabr kan, bee u yaa dak ke u kpa Uwumbør Aafuur Nyaan aapiin kan, cha u bee ke maah ηmee pu tii nimi na, ni ye Tidindaan aah len pu na la. ³⁸ Unii yaa kaa gar maah ηmee pu na kan, ni mu taa gar u.

³⁹ Nnaabitiib, nima pu na, cha ninimbil li man ke ni nabr Uwumbør aah len pu na, ki taa bui unii ubaa ke u taa len iliin yayan. ⁴⁰ Ni mu li ηani tiwan mòmøk, ni li dii nsan.

15

Yesu Kristo aah fikr nkun ni pu na

¹ Nnaabitiib, m ban m teer nimi maah nan tuk nimi tibønyaan ti na la. Ni nan gaa tibønyaan ngbaan, ki sil ti pu. ² Tibønyaan ngbaan mu pu le ni ηmar. Ni yaa joo maah tuk nimi ti na mbamøm, ki yaa kaa gaa ti ki kii fam kan, ni ηmar a.

³ Maah nan gaa tibønyaan ngbaan na, tima le m nan di tuk ni mu. Ti ye tibøkpaan ki jer tibør mòmøk. Tibønyaan ngbaan le ye ke Kristo nan kpo timi aatunwanbir pu. Ni ηmee kina Uwumbør Aagbaη ni. ⁴ Le bi nan di u di sub. Iwiin itaa daal le Uwumbør fikr u nkun ni. Ni ηmee kina Uwumbør Aagbaη ni. ⁵ Waah fikr nkun ni na, le Piita kan u. Le waakpambalb kipiik ni bilee mu kan u. ⁶ Le waadidiliib bi jer ikui iηmu na mu nan kpaan kan u. Bi

ponn ni pam beenin bi, le bibaa mu kpo. ⁷ Jems mu nan kan u, le bikpambalb mòmòk mu kan u.

⁸ Gbelngbeln yaan le m mu kan u. Min u bi ke baah ker ubo u lii na, m mu kan u. ⁹ Yesu aakpambalb mòmòk jer mi. Maa ñeer ke bi yin mi ke Yesu aakpambal; ba pu? m nan ña waanib falaa. ¹⁰ Le Uwumbør aah ter mi pu na, m bi ke maah bi pu dandana na. Waah ter mi pu na, waa ter mi yòli. M tun lituln ki jer Yesu aakpambalb mòmòk. Ni mu aa ye min le tun lituln ngbaan. Uwumbør aaterm mu bi m chee na le cha m tun. ¹¹ Nima pu na, min le yaa nan tuk nimi tibònyaan ngbaan, bee bima le yaa nan tuk nimi kan, ti mòmòk tuk nimi kina la, ni mu gaa ti ki kii kina.

Uwumbør aanib aah ga fikr nkun ni pu na

¹² Tò, taah nan tuk nimi ke Uwumbør fikr Kristo nkun ni na, ni ña kinye aan ni ponn ni bibaa ki len ke binib bi kpo na aan fikr nkun ni. ¹³ Bi yaa len ke binib bi kpo na aan fikr nkun ni kan, ni mæk ke Uwumbør aa fikr Kristo nkun ni. ¹⁴ Uwumbør yaa kaa nan fikr Kristo nkun ni kan, taah tuk nimi tibònyaan ti na mu ye yòli la. Ni mu gaa ti ki kii yòli la; ¹⁵ ni mu mæk ke ti mən nnyamən paan Uwumbør; ba pu? ti len ke u fikr Kristo nkun ni. Ni yaa ye mbamən ke binib bi kpo na aan fikr nkun ni kan, ni mæk ke Uwumbør aa fikr Yesu mu nkun ni. ¹⁶ Ba pu? Bi yaa len ke binib bi kpo na aan fikr nkun ni kan, ni mæk ke Uwumbør aa fikr Kristo mu nkun ni. ¹⁷ Uwumbør yaa kaa nan fikr Kristo nkun ni kan, ni gaa u ki kii yòli, ki beenin bi nimi aatunwanbir aapòon ni. ¹⁸ Binib bi nan dii Yesu ki kpo na mu, ni mæk ke bi mu bee yòli. ¹⁹ Ti yaa kpa limakl Kristo pu dulnyaa wee ponn ni baanja kan, ti kpa kinimbaak ki jer binib mòmòk.

²⁰ Tò, ni ye mbamən la, Uwumbør sil fikr Kristo nkun ni. Uma le ye njan aanii u puen fikr nkun ni na, le ki mæk ke binib bimæk kpo na mu ga nan fikr nkun ni. ²¹ Uja ubaa pu, le nkun bi. Uja ubaa mu pu, le binib bi kpo na

mu ga fikr nkun ni. ²² Adam pu, le binib mɔmɔk kpu. Kristo pu, le binib mɔmɔk ga kan limɔfal. ²³ Kina le bi ga li paa tɔb pu. Kristo le ye njan aanii u puen fikr nkun ni na. U yaa gir ni kan, binib bi ye uyaab na mu ga fikr nkun ni. ²⁴ Tiwan nimina mɔmɔk yaa ti ŋa kan, le tiwan mɔmɔk ga doo. N-yoonn ngbaan le u ga kuln waadim aabɔŋ mɔmɔk aapɔɔn, ki di nnaan na tii Ute Uwumbɔr, ²⁵ ki ga li joo tiwan mɔmɔk ki nan saa buyoonn Uwumbɔr di waadim mɔmɔk ŋa utaapɔtan ni na. ²⁶ Kookoo aadin u u ga bii u na le ye nkun. ²⁷ Uwumbɔr Aagbaŋ le len ke u di tiwan mɔmɔk di ŋa Kristo ataapɔtan ni ke ni kii waamɔb. Uwumbɔr Aagbaŋ aah len ke u cha tiwan mɔmɔk kii Kristo aamɔb na, nima le aa mɔk ke Uwumbɔr ubaa mu ga kii waamɔb. ²⁸ Uwumbɔr yaa cha tiwan mɔmɔk kii Kristo aamɔb kan, le Kristo, u ye Uwumbɔr Aajapɔɔn na, u mu ga kii Uwumbɔr u nan cha tiwan mɔmɔk kii waamɔb na aamɔb. Nima kan, Uwumbɔr le ga li joo tiwan mɔmɔk pel pel.

²⁹ Tɔ, ni muin binib bibaa nnyun ni, ke bi sil binib bi kpo na aasisiiyaan la. Bibaa yaa bui ke binib bi kpo na aan fikr nkun ni kan, ba pu ni muin binib nnyun ni baasisiiyaan? ³⁰ Binib yaa kaan fikr nkun ni kan, ba pu ti kani linimaln n-yoonn mɔmɔk? ³¹ Nnaabitiib, idaa mɔmɔk m chuun nkun ni la. M kpa kipupuk ni pu Tidindaan Yesu Kristo aasan ni, nima le cha m len kina. ³² Ipeel nan tak mi Efesus aatiŋ ni. M yaa po ye unibɔn u kaan fikr nkun ni kan, m kan tinyoor ni pu uu? Aayii. Binib bi kpo na yaa kaan fikr nkun ni kan, “Cha ti li ji ki li nyu; ba pu? ti ga fe kpo fen.” Tɔ, ni ye mbamɔn, binib bi kpo na ga sil fikr nkun ni.

³³ Ni taa cha unii ubaa ŋmann nimi man. “Ni yaa dii binib bi kaa ŋan na kan, nimi aabimbinyaan ga bii.” ³⁴ Finn ngeen pu man, ki tun lituln li ŋan na, ki taa ki tun titunwanbir. Ni ponni ni bibaa aa nyi Uwumbɔr. M len

kina ke m jinn nimi inimɔɔn la.

Tiwon ti fikr nkun ni na aabɔr

³⁵ Le unii ubaa ga baa ke, “Binib bi kpo na ga ŋa kinye ki fikr nkun ni? Bi yaa fikr nkun ni kan, tiwon ngbaan aaboln ga li bi kinye?” ³⁶ Ujɔr, aa yaa di lijikaabuul bun kan, li yaa kaa kpo kan, laan punn. ³⁷ Lijikaabuul li aa di bun na aa bi ke li ga lu na aah ga li bi pu na. Ni po ye lijikaabuul la, nibaakan idi, nibaakan tijikaar tiken. ³⁸ Le Uwumbɔr tii lijikaabuul ngbaan tiwon, waah gee pu na. U tii lijikaabuul mɔmɔk aawon aabɔŋ aabɔŋ la.

³⁹ Tiwan mɔmɔk aawon aa kpaan. Binib aawon bi tibaa, tiwakor mu aawon bi tibaa, inyoon mu aawon bi tibaa, ijan mu aawon bi tibaa.

⁴⁰ Paacham aawan mu bi la, le ki cha kitij aawan. Paacham aawan kpa kinyaan, kitij aawan mu kpa kinyaan. Naanyaan mu aa kpaan. ⁴¹ Nwiin, ni unmal, ni ŋijmabil kpa kinyaan; ni mu aanyaan aa kpaan; ŋijmabil mɔmɔk aanyaan mu aa kpaan.

⁴² Binib yaa nan fikr nkun ni kan, ni ga nan li bi kina la. Tiwon ti bi di sub na, ni ye tiwan ni ga bur na la. Ni yaa fikr nkun ni kan, ni ga nan li ye tiwon ti kaan ŋmaa bur na la. ⁴³ Tiwon ti bi di sub na, aa ye lisil aawon. Tiwon ti ga nan fikr nkun ni na, tima le ga li ye lisil aawon. Tiwon ti bi di sub na aa kpa mpɔɔn. Tiwon ti ga nan fikr nkun ni na, tima le ga li kpa mpɔɔn. ⁴⁴ Tiwon ti bi di sub na, ti ye dulnyaa ni aawon la. Tiwon ti ga nan fikr nkun ni na ga nan ŋeer Uwumbɔr Aafuur Nyaan aah ban pu na la. Dulnyaa wee ponn ni aawon aah bi na, tiwon ti ga ŋeer Uwumbɔr Aafuur Nyaan aah ban pu na mu bi la. ⁴⁵ Ni ŋmee Uwumbɔr Aagbaŋ ni ke Uwumbɔr nan naan njan aanii Adam, ki tii u limɔfal.* Kookoo yoo le ye Nfuur

* 15:45 : Lik Mpiin 2.7.

Nyaan mu tii timi limɔfal li kaa kpa ndoon na. Uma le ye Kristo. ⁴⁶ Njan, ti kpa dulnyaa wee ni aawon. Lelee le ti ga kan tiwon ti ga njeer Uwumbɔr Aafuur Nyaan aah ban pu na paacham. ⁴⁷ Uwumbɔr nan di titan le naan njan aanii Adam. U nyan ni kitiŋ la. Lelee aanii, u ye Kristo na, uma le nyan ni Uwumbɔr do. ⁴⁸ Binib bi ye kitiŋ yaab na bi ke unii u Uwumbɔr nan di titan ki naan u na aah bi pu na la. Binib bi ye Uwumbɔr do yaab na, bi mu bi le ke unii u nyan ni paacham na aah bi pu na. ⁴⁹ Ti naahn unii u Uwumbɔr nan di titan ki naan u na la. Kina le ti ga li naahn unii u nyan ni Uwumbɔr do na mu.

⁵⁰ Nnaabitiib, maah len pu na le ye ke tiwon ti ye tinann ni nsin na aan ŋmaa koo Uwumbɔr aanaan ni paacham. Ni ga bur na mu aan ŋmaa le ye ni kaan bur na.

⁵¹ Li pel man, m ga tuk nimi tibɔr ti bɔɔ na. Timi bibaa ga kpo, bibaa mu ga pii Kristo aah ga gir ni bundaln na. Le ti mɔmɔk aawon ga kpeln. ⁵² Kakaan yaa wii kookoo yaan kan, libuul ngbaan ni le ti ga kpeln. Naan pii linimbil aah ga kab pu na. Kakaan ga nan wii, le binib bi kpo na ga fikr nkun ni, kaan ki bur. Le Uwumbɔr ga kpeln timi aawon. ⁵³ See tiwon ti ga bur na kpaln tiwon ti kaan ki bur na, tiwon ti ga kpo na mu kpaln ti kaan kpo na. ⁵⁴ Tiwon ti ga bur na yaa nan kpaln ti kaan bur na, aan tiwon ti ga kpo na yaa nan kpaln tiwon ti kaan ki kpo na kan, liyaadaal ngbaan le Uwumbɔr Aagbaŋ aah len pu na ga gbiin ke, “Uwumbɔr nyaŋ nkun, ki kuln mu.†

⁵⁵ Nkun aapɔɔn bi la chee?

Nkun aaween ki bi la chee?”‡

⁵⁶ Titunwanbir le ye nkun aaween. Uwumbɔr aakaal le ye titunwanbir aapɔɔn. ⁵⁷ Le ti dooni Uwumbɔr; ba pu? Tidindaan Yesu Kristo pu le u tii timi bunyaŋ.

† 15:54 : Lik Aisaya 25.8. ‡ 15:55 : Lik Hosea 13.14.

⁵⁸ Nnaabigeehm, nima pu na, n-yoonn məmək ni li tun Tidindaan aatuln sakpen, ki taa cha nibaa leŋ nimi. Ni li bi li ni; ba pu? ni nyi ke ni yaa tun lituln tii Tidindaan kan, naa tun fam.

16

Ipiin i ni ga di tii Uwumbør aanib na

¹ Tɔ, tibør ti bi ki joo cha ipiin i ni ga too ki tii Yesu aanib bi bi Judea aatiŋ ni na, ni li ɲani maah tuk Yesu aanib Galasia aatiŋ ponn ni ke bi li ɲani pu na. ² Likpaakool daal məmək, ni məmək aah kan tinyoor pu na, ni di ngem bil, ki li kii buyoonn m ga labr ni na. Nima kan, m yaa nan fuu ni kan, naan ki piin ki li too ɲimombil. ³ Ni lee ni ponn ni bibaa. M yaa nan fuu ni kan, m ga tii bi tiggann, ki tun bi, ke bi di naah too ipiin i na ki di buen ti tii Yesu aanib bi bi Jerusalem na. ⁴ Ni yaa ɲeer m mu buen nima chee kan, m mu ga dii bi.

Pɔɔl aalandak

⁵ M ban m bɔ dii Masedonia aatim ni. M yaa bɔ dii nima chee kan, m ga dii ni ni chee. ⁶ Nibaakan, m ga li bi ni chee ki yunn, nibaakan, kakab yoonn ga ti jer. Nima kan, ni ga ter mi m gor ki ki buen maah cha nin chee na. ⁷ M yaa nan fuu ni ni chee kan, maa ban m nan li bi ni chee iwiin siib. Tidindaan yaa kii kan, m ban ke m nan li bi ni chee ki yunn la.

⁸ Tɔ, m ga li bi Efesus aatiŋ ni do ki ti saa Pentekost daal; ⁹ ba pu? m kpa nsan sakpen ke m tuk binib Yesu aabɔnyaan tee. Le maadim mu wiir.

¹⁰ Timoti yaa nan fuu ni ni chee kan, ni taa ɲaab ulan; ba pu? u mu tun Tidindaan aatuln ke maah tun pu na la.

¹¹ Nima pu na, ubaa taa lik u fam. Ni ter u man aan u gor ki ki chuun buen nibaa chee ni mpopiin, aan ki ki gir ni m chee; m nyi ubør ke u ni tinaabitiib ga fuu ni.

¹² Tina aabo Apolos ma kan, m garɗ u sakpen ke u dii tinaabitiib ki dan ni chee, le waa ban ke u dan dandana wee. U yaa kan nshan kan, u ga dan ni chee.

Kookoo aabɔr

¹³ Ni li nyi man, ki li dii Yesu mbamɔm, ki taa di cha waasan. Ni li kpa lipobil man, ki li kpa mpɔɔn mu Uwumbɔr tii nimi na. ¹⁴ Naah tun lituln limɔk na, ni li gee tɔb man.

¹⁵ Ni nyi Stefanas ni waachiln ni aanib aabɔr, ke bima li puen Akaya aatiɗ aanib mɔmɔk ki dii Yesu aasan. N-yoonn mɔmɔk bi kpa liyabr ki ter Yesu aanib. ¹⁶ Nnaabitiib, m garɗ nimi, ni dii binib bimɔk bi kina na, ni binib bimɔk kpaan ti chee ki tun Uwumbɔr aatuln linimaln na aasan.

¹⁷ Stefanas, ni Fotunatus, ni Akaikus aah fuu ni na, le m kpa mpopiin. Naah kaa bi m chee na, le bi leɗ nimi aaleleɗ.

¹⁸ Baah fuu ni na, bi pɔɔk ntaakpab, ni ni mu aataakpab. Ni li pak binib bi bi kina na.

¹⁹ Uwumbɔr aanib bi bi Asia aatim ni na dooni nimi. Akuila ni upuu Prisila, ni Tidindaan Yesu aanib bi kuuni bido na mu dooni nimi mbamɔm waayimbil pu.

²⁰ Tinaabitiib mɔmɔk dooni nimi.

Ni mu doon tɔb ke naabitiib aah gee tɔb pu na.

²¹ Min Pɔɔl le ɗmee maarɗmeen ki dooni nimi.

²² Unii yaa kaa gee Tidindaan kan, Uwumbɔr aabɔbir li bi u pu.

Tidindaan, dan.

²³ Tidindaan Yesu ɗa tinyoor ɗa ni pu.

²⁴ M gee ni mɔmɔk Yesu Kristo pu.

Uwumbør aagbar

Bible without Deuterocanon in Konkomba

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Konkomba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The Bible without Deuterocanon

in Konkomba

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

